



Τι απέγινε η διαθήκη του Ευαγγέλη Ζάππα

ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΣ το συναρπαστικό βιβλίο του Δημήτρη Τζιώτη «Η ιδέα του φωτός», που κυκλοφόρησε αυτή την εβδομάδα από τις εκδόσεις Πατάκη, είχα την ίδια αίσθηση με ένα λαμπρό ξημέρωμα από το μπαλκόνι του σπιτιού μου, στον ορεινό Θεολόγο της Θάσου, πριν προλάβει ο ήλιος να βγει πίσω από την κυρτωμένη ράχη του βουνού. Σαν να είχα ξαναβρεί τη χαμένη μου ταυτότητα και ήμουν ξανά Έλληνας και όχι Γραικός.

Την ίδια αίσθηση πιστεύω ότι θα αποκομίσει και ο αναγνώστης. Και εξηγώ το γιατί. «Η ιδέα του φωτός» είναι ένα εκτενές πεζογράφημα που δεν εντάσσεται σε κανένα από τα γνωστά είδη του έντεχνου λόγου. Δεν είναι ακριβώς ένα μυθιστόρημα, αν και το θέμα του καλύπτει και τα δύο συνθετικά του είδους: είναι και ο Μύθος του Ολυμπισμού και η Ιστορία του. Αλλά ούτε και είναι καθαρά ντοκουμέντο, αν και σε όλο το αφήγημα αφθονούν τα αυθεντικά ντοκουμέντα που πρώτη φορά έρχονται στο φως και αφορούν στην αλλοίωση μέχρι εξαφάνισης της διαθήκης του εθνικού ευεργέτη Ευαγγέλη Ζάππα στα άδυτα της Υπηρεσίας Κληροδοτημάτων. Τέλος, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως non fiction novel, αλλά κι αυτό θα άφηνε απέξω τον πλούσιο δοκιμιακό και αναστοχαστικό χαρακτήρα του.

ΠΡΟΤΕΙΝΩ, ΛΟΙΠΟΝ, στον υποψήφιο αναγνώστη να κάνει ό,τι έκανα κι εγώ: να παραδοθεί στην περιπέτεια της ανακάλυψης ενός θησαυρού (του κρυμμένου «Θησαυρού των Ολυμπίων»), με τη διαβεβαίωση ότι ούτε στιγμή δεν πρόκειται να πηδήξει. Γιατί δεν παραπέμπει στο «Κώδικας Ντα Βίντσι» του Νταν Μπράουν. Είναι πιο κοντά στην «Εξαφάνιση του Τζων Αυλακιώτη» του Γιάννη Μαρτή. Δηλαδή είναι σχεδόν θρίλερ.

Και τώρα ήρθε η στιγμή να πούμε περί τίνος πρόκειται. Ο άτεκνος Ευαγγέλης Ζάππας, πέντε χρόνια πριν από τον θάνατό του, κληροδότησε την αμύθητη περιουσία του στο νεοσύστατο ακόμη ελληνικό κράτος (1860) για έναν σκοπό: να επανέλθουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες στον τόπο που τους γέννησε μετά το απαγορευτικό που ίσχυσε για πολλούς αιώνες από την επικράτηση της νέας θρησκείας, του εβραϊκής προέλευσης μονοθεϊκού Χριστιανισμού, που, αφού κατήργησε το Δωδεκάθεο, προχώρησε χωρίζοντας το σώμα από την ψυχή και επέβαλε έτσι την ενοχή του ανθρώπου πριν ακόμα γεννηθεί, με το προπατορικό αμάρτημα.

Και ο Ζάππας πώς εμπλέκεται σε όλα αυτά; Ο άτεκνος Ευαγγέλης Ζάππας, ως καλός χριστιανός,

κληροδοτώντας την περιουσία του στο κράτος, κατέγραψε λεπτομερώς στη διαθήκη του τους σκοπούς αυτής της δωρεάς που αφορούσαν (χοντρικά) στην αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων στον τόπο όπου γεννήθηκαν και στην ανέγερση δίπλα τους (στο σημερινό Καλλιμάρμαρο) ενός Μουσείου γι' αυτούς. Στην τελευταία, ωστόσο, παράγραφο της διαθήκης του -αντίστοιχη του ακροτελεύτιου άρθρου του προηγούμενου Συντάγματος (του 114), όπου «η τήρηση του παρόντος Συντάγματος επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων»-, ο Ζάππας προσέθεσε ότι κάθε πολίτης, οποιασδήποτε τάξεως της χώρας αυτής «πρόσδοκω να ενδιαφερθεί εμπράκτως», σε περίπτωση ολιγωρίας του επίσημου κράτους, για την τύχη του κληροδοτήματός του.

ΚΑΙ ΑΠΟ ΑΥΤΗ την τελευταία παράγραφο ορμώντας, ο πολίτης Δημήτρης Τζιώτης άντλησε το ηθικό δικαίωμα να παρέμβει. Είκοσι χρόνια πάλεψε με το καρκίνωμα της ελλαδικής γραφειοκρατίας για να βρει το αποδεικτικό υλικό που θα τεκμηριώνει την αγωγή του. Κι όταν τα βρήκε, «πάγωσε»: η αλλοίωση, η διαστρέβλωση των ρητών όρων και των στόχων που έβαζε στη διαθήκη του ο μεγάλος ευεργέτης είχε ξεκινήσει σχεδόν αμέσως μετά την εκδημία του. Κι όταν ο πολίτης Τζιώτης αποφάσισε εντέλει να προσφύγει στη Δικαιοσύνη, βάσει των πραγματικών εντολών της διαθήκης του δωρητή, τι έγινε; Αρχισε το γαϊτανάκι των αναβολών της εκδίκασης της προσφυγής του, αφού αντίδικο ήταν το ίδιο το ελληνικό κράτος με τις ανεπαρκείς -για να το πούμε ευγενικά- διευθυντικές υπηρεσίες του επί των κληροδοτημάτων, όπου ακόμη εκκρεμούν αναξιοποίητα περίπου 1.250 κληροδοτήματα.

Εντέλει, και να μην γίνει ποτέ το Μουσείο των Ολυμπιακών Αγώνων (που το απεύχομαι), θα μείνει «Η ιδέα του φωτός» ως κείμενο ουσιαστικό τόσο της αρχαίας όσο και της σύγχρονης Ελλάδας, που συμπληρώνει σε λίγο τα 200 χρόνια από την ανεξαρτησία της. Αλλά, βέβαια, προτιμότερο είναι το «σκότος» να γίνει «φως». Για να ξανασιμίσουν τα δύο μισά του DNA του Έλληνα: ο ιδεατός Απόλλωνας και ο σάρκινος Διόνυσος. Γιατί ξαναγίναμε Γραικοί με τα επτά χρόνια της κρίσης.

Διαβάστε το βιβλίο. Θα μάθετε κι εσείς πολλά, όπως έμαθα κι εγώ, κυριολεκτικά ρουφώντας το.

